

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ**

**від 4 серпня 2021 р. № 907-р
Київ**

Про схвалення Стратегії енергетичної безпеки

1. Схвалити Стратегію енергетичної безпеки (далі - Стратегія), що додається.
2. Міністерству енергетики разом з іншими центральними органами виконавчої влади забезпечити у шестимісячний строк розроблення плану заходів з реалізації Стратегії.
3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади забезпечити врахування положень Стратегії під час розроблення та реалізації стратегічних та програмних документів у відповідних галузях.

Прем'єр-міністр України	Д.ШМИГАЛЬ
Інд. 80	

	СХВАЛЕНО розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2021 р. № 907-р
--	--

**СТРАТЕГІЯ
енергетичної безпеки**

Загальні положення

Ця Стратегія розроблена на виконання [пункту 66](#) Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392, та [пункту 4](#) рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 р. “Про Стратегію національної безпеки України”, введеного в дію Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392.

Цю Стратегію розроблено на період до 2025 року.

Правовою основою цієї Стратегії є [Конституція України](#), [Закон України](#) “Про національну безпеку України” та інші закони України, міжнародні

договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та Стратегія національної безпеки України.

Ця Стратегія є складовою системи забезпечення національної безпеки, документом стратегічного планування, містить аналіз загроз енергетичній безпеці із визначенням їх критичності, ідентифікує пріоритети забезпечення енергетичної безпеки, описує стратегічний вибір, цілі та завдання, спрямовані на запобігання виникненню ситуацій, які потенційно здатні створити загрози енергетичній безпеці України.

Метою державної політики України у сфері енергетичної безпеки є забезпечення захищеності національних інтересів у сфері забезпечення доступу до надійних, стійких, доступних і сучасних джерел енергії для всіх споживачів технічно надійним, безпечним, економічно ефективним та екологічно прийнятним способом в нормальних умовах і кризових ситуаціях виключно в межах і спосіб, що визначені законодавством.

Цю Стратегію розроблено з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України. Стратегічні цілі Стратегії щодо забезпечення енергетичної безпеки та завдання з їх досягнення відповідають [цілям сталого розвитку](#), визначеним Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року”.

Терміни у цій Стратегії вживаються у такому значенні:

енергетична безпека - захищеність національних інтересів у сфері забезпечення доступу до надійних, стійких, доступних і сучасних джерел енергії технічно надійним, безпечним, економічно ефективним та екологічно прийнятним способом в нормальних умовах і в умовах особливого або надзвичайного стану;

загрози енергетичній безпеці - короточасні або тривалі, реальні або потенційні обставини, явища, чинники або події, що можуть порушити безпеку та стійкість функціонування енергетичного сектору країни, обмежити або порушити енергозабезпечення споживачів, призвести до аварій та інших негативних наслідків;

виклики енергетичній безпеці - сукупність обставин і чинників, що формують особливі вимоги до умов функціонування та пріоритетів розвитку енергетичного сектору, потенційно здатних призвести до виникнення загроз енергетичній безпеці;

ризики у сфері енергетичної безпеки - можливість переростання викликів енергетичній безпеці у загрози, реалізації загроз енергетичній безпеці або настання інших обставин, що здатні спричинити негативний вплив на стан енергетичної безпеки;

стійкість функціонування енергетичного сектору - спроможність енергетичного сектору функціонувати у штатному режимі, адаптуватися до умов, що постійно змінюються, протистояти та швидко відновлюватися після реалізації загроз будь-якого виду;

енергозабезпечення - забезпечення доступу споживачів до енергії та енергоресурсів усіх видів в обсягах та на умовах, необхідних для забезпечення належного рівня життєдіяльності населення та розвитку економіки;

кризова ситуація в енергетиці - порушення або загроза порушення штатного режиму функціонування енергетичного сектору або критичної інфраструктури енергетичного сектору, що може спричинити припинення енергозабезпечення споживачів у двох та більше областях України, або зниження рівня енергозабезпечення споживачів більше ніж на 40 відсотків, ліквідація та відновлення штатного режиму роботи яких потребують вжиття спеціальних (надзвичайних) заходів;

суб'єкти енергетичної безпеки - органи державної влади, органи місцевого самоврядування, організації і підприємства паливно-енергетичного комплексу та організації, які провадять діяльність в суміжних секторах економіки, що здійснюють комплекс заходів, спрямованих на управління ризиками у сфері енергетичної безпеки.

Загрози енергетичній безпеці

Енергетична безпека нерозривно пов'язана з успішністю європейської інтеграції, синхронізацією енергетичних систем і ринків з європейськими та сталим розвитком сектору.

Водночас забезпеченню енергетичної безпеки можуть завадити поточний стан паливно-енергетичного комплексу, виклики та загрози, що формуються на енергетичних ринках.

Паливно-енергетичний комплекс перебуває в критичному стані.

Об'єднана енергетична система України працює у синхронному режимі з енергосистемою країн, які в коротко- та довгостроковій перспективі не можуть розглядатись як надійні партнери України задля досягнення енергетичної безпеки. Держава-агресор по відношенню до України - Російська Федерація продовжує будівництво Північного потоку-2, який загрожуватиме енергетичній безпеці України. Республіка Білорусь, яка через політичну кризу опинилася під санкціями ЄС та США через тісний політичний та економічний зв'язок із Російською Федерацією, не може розглядатись як надійний стратегічний партнер для забезпечення енергетичної безпеки України.

Формування політики в секторі тривалий час здійснювалося під впливом політичних сил в інтересах окремих груп впливу. Саме ці групи впливу блокували повноцінний перехід на нові моделі організації енергетичних ринків, зберігали можливості для адміністративного впливу на учасників ринків та

діяльність державних підприємств енергетичної галузі незалежно від організаційно-правової форми (далі - державні компанії). Наслідком стала монополізація енергетичних ринків та висока концентрація капіталів під управлінням окремих фізичних та юридичних осіб, зниження прозорості конкуренції. Все це призвело до збільшення заборгованості суб'єктів енергетичних ринків, погіршення технічного стану основних фондів сектору та підвищення вартості енергозабезпечення.

Енергетична інфраструктура країни зношена і характеризується високими втратами енергії під час виробництва, транспортування та споживання, відсутністю енергоефективних змін, а структура та характеристики генеруючих потужностей не відповідають потребам Об'єднаної енергетичної системи України та інтересам споживачів у забезпеченні доступною та якісною електроенергією.

Майже всі енергоблоки теплових електростанцій та теплоелектроцентралей відпрацювали свій парковий ресурс, є технологічно застарілими та будуть виводитися з експлуатації, підлягати реконструкції або заміщуватися іншими потужностями. Існуючі енергоблоки атомних електростанцій будуть виводитись з експлуатації у зв'язку із закінченням строку експлуатації. Зношеність електричних мереж становить понад 50 відсотків їх загального обсягу, при цьому зношеність деяких об'єктів електричних мереж в розрізі окремих компаній досягає понад 70 відсотків.

Надійність енергопостачання погіршується. Близько 40 відсотків теплових пунктів перебувають в аварійному стані, 15,8 відсотка загальної протяжності тепломереж є аварійними, зношеність електромереж у комунальній сфері оцінюють в 70 відсотків, із 309 тис. кілометрів газорозподільних мереж строк експлуатації спливає для 18,5 тис. кілометрів, ще щонайменше 15 тис. кілометрів мереж перебувають в аварійному стані. Понад 44 відсотки енергії втрачається під час перетворення та транспортування до кінцевого споживача (в той час як в ЄС середній показник становить 32 відсотки).

Висока частка імпортованих енергоресурсів у структурі паливно-енергетичного комплексу знижує рівень енергетичної безпеки. У 2020 році імпортований газ становив близько 30 відсотків сукупного споживання природного газу в Україні. Україна стала на 85 відсотків залежною від імпорту нафтопродуктів. При цьому частка нафтопродуктів, вироблених у Російській Федерації або з російської сировини (передусім у Республіці Білорусь), у структурі імпорту перевищує 80 відсотків. Україна у 2020 році імпортувала нафтопродуктів з Російської Федерації та Республіки Білорусь на суму понад 2,4 млрд. доларів США. Незадовільний рівень диверсифікації джерел та маршрутів постачання і відсутність створеної системи запасів нафтопродуктів робить Україну вразливою у випадку цілеспрямованого припинення поставок нафтопродуктів.

Незважаючи на переведення ряду блоків теплових електростанцій на використання вугілля газової групи, Україна змушена імпортувати вугілля антрацитової групи переважно з Російської Федерації. Україна залишається суттєво залежною від постачання ядерного палива з Російської Федерації, яке все ще задовольняє понад 50 відсотків обсягу потреб українських атомних електростанцій. Імпорт електроенергії в Україну з Республіки Білорусь та Російської Федерації, який з початку 2021 року періодично перевищував 1 ГВт потужності, призводить до зменшення обсягів виробництва електроенергії українськими підприємствами.

Паливно-енергетичний комплекс не використовує інновації та нові технології. Витрати на науково-технічні розробки не відповідають сучасним потребам споживачів. Паливно-енергетичний комплекс вже зараз характеризується дефіцитом кваліфікованого персоналу, та ця тенденція погіршується у зв'язку із міграцією трудових ресурсів. Знижується спроможність забезпечувати проектні, пуско-налагоджувальні, сервісні послуги для підприємств паливно-енергетичного комплексу всіх форм власності силами українських компаній.

Частина підприємств паливно-енергетичного комплексу, зокрема вугільні шахти та окремі теплові електростанції, розміщені на тимчасово окупованих територіях. Продовження режимів функціонування таких підприємств або порушення регламентів їх закриття підвищує ризик виникнення техногенних катастроф.

На енергетичних ринках, зокрема на ринку електричної енергії, виникла значна заборгованість та криза неплатежів. Інвестиційна привабливість сектору незадовільна через фінансові та інші ризики. Викривлені ринкові механізми та недосконалість існуючих механізмів забезпечення соціального захисту окремих категорій споживачів сформували обсяг заборгованості між учасниками ринку електроенергії, що перевищив 40 млрд. гривень за результатами 2020 року.

Зростання виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії відбувалося без компенсуючих заходів з підвищення гнучкості Об'єднаної енергетичної системи України. В Україні недостатньо потужних систем накопичення енергії для покриття пікових навантажень. У структурі виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії відбувся стрімкий розвиток виробництва електроенергії з енергії сонячного випромінювання, яка характеризується високою варіативністю виробництва. Станом на початок 2021 року обсяг потужностей відновлюваної енергетики в Україні становив 7737 МВт. Швидке зростання частки відновлюваних джерел енергії, висока залежність від погодних умов та низька маневреність такого виду виробництва ускладнює процес прогнозування попиту та пропозиції на ринку електроенергії, що призводить до проблем балансування системи, запровадження вимушених обмежень планової роботи учасників ринку. Додатковим навантаженням є вимога щодо оплати за “зеленим тарифом” всіх обсягів електроенергії з

відновлюваних джерел енергії, неприйнятої системою через вимоги забезпечення операційної безпеки.

Загрози сталості енергопостачання стимулюють споживачів, що не бажають залежати від постачальників-монополістів і застарілих мереж постачання, розвивати власні системи енергозабезпечення. При цьому з новими умовами функціонування енергетичних ринків споживачі мають можливість одночасно стати і постачальниками для інших споживачів. Бажання споживачів мати власне децентралізоване джерело енергопостачання у перспективі є викликом існуванню централізованих розподільчих систем та генеруючих установок великої потужності.

На початок 2021 року сумарний борг перед Оператором газотранспортної системи України за утворені негативні небаланси становив майже 2 млрд. гривень, з них понад 80 відсотків - частка операторів газорозподільних мереж (обласних та міських). Проблема несплати за небаланси, утворені через несанкціонований відбір газу операторами газорозподільних мереж, залишається невирішеною з 2015 року. Це призвело до накопичення проблемної заборгованості у попереднього Оператора газотранспортної системи України - АТ "Укртрансгаз" у розмірі понад 44 млрд. гривень за період з 2015 року по 2019 рік.

Покладення на державні компанії соціальних зобов'язань держави у вигляді вимог щодо постачання продукції/енергії за зниженими цінами для окремих категорій споживачів чи учасників ринків створює додатковий тиск на перспективи сталого розвитку таких компаній. Стратегічні державні компанії потребують негайної фінансової стабілізації та суттєвого покращення рівня корпоративного менеджменту з метою підвищення їх конкурентоспроможності на внутрішньому ринку України, виходу на ринки країн ЄС.

В енергетичному секторі діє неефективний механізм перехресного субсидування, що знижує стимули до підвищення енергоефективності та формує загрозу виникнення енергетичної бідності населення. Ситуація погіршується через систематичне дезінформування вразливих споживачів окремими групами впливу через прямий або опосередкований контроль над медіа-ресурсами.

Вугільний комплекс продовжує залишатися дотаційним та неефективним. Обсяги видобутку вугілля падають, зокрема у 2020 році зменшилися ще на 7,7 відсотка порівняно з 2019 роком. При цьому державні вугледобувні підприємства залишаються збитковими, умови праці шахтарів - небезпечними. Ситуація у комплексі потребує невідкладного прийняття рішень щодо закриття збиткових шахт, здійснення трансформації вугільних регіонів, реформування вугільного комплексу та визначення довгострокової державної політики щодо нього.

Генеруючі потужності, що працюють із використанням вугілля, є одними з найбільших забруднювачів навколишнього природного середовища,

перебувають на межі граничного ресурсу та фізичного зносу і потребують заміщення більш сталим екологічно чистим виробництвом енергії.

Поточний незадовільний технічний стан паливно-енергетичного комплексу, низький рівень енергоефективності формує виклики перед Україною, пов'язані із спроможністю виконувати міжнародні зобов'язання та адаптуватися до амбітних ініціатив ЄС, зокрема ініціативи Європейської Комісії “Європейський зелений курс”. Запровадження ЄС концепції “вуглецевого відбитку” (carbon footprint) буде вимогою щодо можливості включення української економіки у загальний ланцюг виробництва в ЄС. У перспективі можливе запровадження механізмів обмеження доступу до кредитного фінансування окремих комерційних проектів, якщо визначені екологічні вимоги не будуть дотримуватися.

Атомно-промисловий комплекс України досі критично залежить від ресурсів, технологій та послуг постачальників з Російської Федерації. Власні урановидобувні підприємства перебувають у кризовому фінансовому стані та потребують значних інвестицій для збільшення видобутку. Атомні електростанції потребують продовження здійснення заходів із забезпечення безпечності їх функціонування, невідкладної модернізації, зокрема з метою покращення технічних характеристик, та прийняття рішень щодо будівництва нових енергоблоків.

Нафтогазовий комплекс демонструє стагнацію та падіння виробництва, хоча обсяги розвіданих покладів вуглеводнів в Україні достатні для зменшення імпорту мінеральної сировини та забезпечення внутрішнього ринку. Обсяги видобутку природного газу продовжують падати, передусім через скорочення обсягів видобутку державними компаніями. Так, у 2020 році в Україні видобуто 20,2 млрд. куб. метрів газу (2019 рік - 20,7 млрд. куб. метрів, 2018 рік - 21 млрд. куб. метрів). Видобуток нафти скоротився та перебуває у стагнації на рівні 2 млн. тонн на рік.

Водні ресурси країни мають значний невикористаний гідроенергетичний потенціал, зокрема потенціал для запуску гідроакумуючих та малих гідроелектростанцій. Країною не повною мірою використовується потенціал біоенергетики та вітроенергетики.

Поширення у світі гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, зумовило виникнення цілого ряду викликів та загроз функціонуванню енергетичного сектору. Запровадження карантинних заходів у всіх країнах призводить до зменшення обсягів споживання енергії та енергоресурсів і, як наслідок, погіршення фінансово-економічних показників роботи суб'єктів енергетичного ринку. Крім того, в умовах епідемії перед енергетичним сектором виникає додаткове завдання - забезпечення безперебійності надання послуг з енергопостачання в умовах карантинних заходів.

Порушення функціонування енергетичної інфраструктури стало новим безпековим викликом сьогодення та інструментом війн нового покоління. Суттєво впливати на стійкість функціонування енергетичних систем країни можуть технічні та технологічні новації у розвитку енергетичних технологій. За цих умов особливого значення набуває необхідність забезпечення безпеки ланцюга постачання технологій, обладнання, а також сервісних послуг щодо їх обслуговування. Крім того, збільшення кількості та рівня складності автоматизованих систем управління, керованих віддалено через інформаційні канали, формує високі ризики кібератак. Системна кібератака, спрямована на такі системи, може спричинити критичні перебої у функціонуванні енергетичної інфраструктури та призвести до виникнення кризової ситуації в енергетиці загальнодержавного рівня.

Неузгодженість дій суб'єктів системи управління енергетичним сектором створює потенційну загрозу втрати системи управління та координації дій держави з реалізації енергетичної політики. Відбуваються постійні зміни правового поля, функцій і повноважень органів влади з формування політики в енергетичній сфері. Нормативні акти, що ухвалюються, не завжди узгоджуються із загальними пріоритетами забезпечення національної безпеки. Держава має відігравати роль ефективного власника, який формує зрозумілі та узгоджені завдання і напрями діяльності державних компаній.

Такі проблемні питання функціонування паливно-енергетичного комплексу не є вичерпними. Проте вони демонструють, що сектор перебуває у стані підвищеного рівня загроз енергетичній безпеці країни.

Враховуючи поточний стан паливно-енергетичного комплексу, поява додаткових негативних обставин, явищ або подій може порушити стійкість функціонування енергетичного сектору країни, обмежити або порушити енергозабезпечення споживачів, призвести до аварій та інших негативних наслідків.

Цією Стратегією визначено такі загрози енергетичній безпеці національного рівня:

Загроза	Опис загрози
1. Кіберзагрози / кіберінциденти щодо об'єктів критичної інфраструктури енергетичного сектору	наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку енергетичним об'єктам критичної інфраструктури, справляють негативний вплив на стан безпеки та її кіберзахист; несприятливі події ненавмисного характеру (природного, технічного, технологічного, помилкового, зокрема внаслідок дії людського фактору), які становлять загрозу безпеці системам електронних комунікацій, системам управління

	технологічними процесами, створюють імовірність порушення штатного режиму функціонування таких систем, ставлять під загрозу безпеку (захищеність) електронних інформаційних ресурсів
2. Вплив на енергетичний сектор груп впливу	фактична ізолюваність енергетичних ринків України, активними учасниками яких є окремі групи впливу, від ліквідних енергетичних ринків ЄС загрожує подальшому гальмуванню реформ в енергетичному секторі, стримуванню інтеграції України до ЄС та поглибленню енергетичної бідності
3. Спротив введенню європейських правил прозорого функціонування енергетичних ринків	формування ризиків незапровадження ефективно діючих правил функціонування енергетичних ринків, забезпечення сталого розвитку потенціалу паливно-енергетичного комплексу, базуючись на прозорих європейських правилах
4. Блокування постачання необхідних ресурсів та обладнання для потреб енергетики України	збереження високого рівня залежності України від зовнішнього постачання окремих видів енергоресурсів та енергетичних технологій формує ризики порушення не тільки сталого функціонування окремих суб'єктів і систем енергопостачання країни, але і ризики національній безпеці внаслідок імовірних зловмисних дій з боку третіх сторін
5. Виникнення кадрового дефіциту (втрата кваліфікованого персоналу та системи підготовки/перепідготовки кадрів)	поступова втрата кваліфікації персоналу суб'єктів енергетичних ринків внаслідок невідповідності рівня підготовки персоналу (знань, навичок) необхідним вимогам, які формуються сучасним рівнем розвитку енергетичних технологій, моделей функціонування енергетичних ринків, та вимогам законодавства (економічні, екологічні вимоги, вимоги національної безпеки тощо)
6. Зростання зношеності основних фондів об'єктів енергетичної інфраструктури	підвищення рівня аварійності роботи об'єктів енергетичної інфраструктури внаслідок фізичного та морального зношення обладнання і, як наслідок, зростання ризиків порушення операційної безпеки систем енергопостачання, припинення чи

підвищення вартості енергозабезпечення для
кінцевих споживачів

7. Невиконання вимог та стримування реалізації стратегічного вибору заходів з об'єднання систем (мереж) України із системами електро- та газопостачання ЄС, зокрема розширення пропускних спроможностей міждержавних перетинів (інтерконекторів) України в частині інтеграції до європейського економічного простору, формування ефективно функціонуючих енергетичних ринків
8. Відсутність системи стратегічного планування та координації розвитку економіки та енергетики відсутність законодавчо визначеної системи стратегічного планування в енергетичній сфері, неврегульованість завдань та повноважень різних органів державної влади у сфері забезпечення енергетичної безпеки, неузгодженість енергетичної політики з іншими державними політиками (економічна, екологічна, соціальна), що зумовлює прийняття рішень, які негативно впливають на розвиток енергетики або ж відволікають значні суспільні ресурси
9. Загрози фізичній безпеці об'єктів енергетичної інфраструктури протиправні дії, фізичні атаки, диверсії, спрямовані на відключення або пошкодження роботи операційних систем або систем забезпечення фізичної безпеки об'єкта критичної інфраструктури енергетичного сектору
10. Неконтрольована зміна структури генеруючих потужностей хаотичне будівництво станцій із високою варіативністю виробництва загострює проблеми, пов'язані з необхідністю балансування енергосистеми, що зумовлює ризики зростання економічного навантаження на суб'єктів енергетичних ринків та суттєво погіршує рівень операційної безпеки систем енергопостачання
11. Відсутність енергетичних резервів формування ризиків припинення функціонування окремого об'єкта енергетики, сталого функціонування загалом системи енергопостачання

та створення суттєвих перешкод функціонуванню національної економіки, що залежить від стабільності та прогнозованості енергопостачання

12. Відсутність спроможностей до “кризового” реагування	неадекватність реагування залучених суб’єктів у випадку виникнення кризи і, як наслідок, ризики порушення функціонування систем енергопостачання, систем забезпечення життєдіяльності країни, національної економіки, систем державного управління
13. Збільшення дефіциту капітальних інвестицій у розвиток енергетики	поступове зношення основних фондів енергетики країни, суттєве відставання паливно-енергетичного комплексу від кращої світової практики та показників роботи, збільшення ризиків порушення стійкості та вартості енергозабезпечення споживачів, збільшення суспільних витрат на функціонування енергетичного сектору країни
14. Триваюча збройна агресія Російської Федерації проти України	захоплення територій, ресурсів та окремих об’єктів енергетики України, продовження дій, спрямованих на порушення енергетичної інфраструктури у зоні зіткнення, перешкоджають сталій роботі енергетичних активів суб’єктів господарювання енергетичних ринків України та створюють ризики посилення негативного впливу у випадку подальшої ескалації з боку Російської Федерації
15. Низька енергоефективність національної економіки	надмірне навантаження на діяльність паливно-енергетичного комплексу через потребу забезпечення додаткових та нерациональних обсягів постачання, що призводить до надмірного навантаження на суспільні витрати для енергозабезпечення споживачів, а також негативного впливу діяльності енергетики на довкілля, знижує конкурентоздатність країни на світових ринках та у двосторонніх відносинах з країнами - постачальниками енергоресурсів
16. Збереження тінізації відносин в енергетиці, зокрема через	підрив довіри учасників ринків до держави, спотворення цінових сигналів щодо перспектив подальшого розвитку та інвестиційної діяльності, зумовлення зростання вартості енергозабезпечення для кінцевих споживачів, зниження

неналежний облік ресурсів	конкурентоздатності країни на світових ринках та у двосторонніх відносинах з країнами - постачальниками енергоресурсів, стимулювання збереження високого рівня корупції, загроза національній безпеці країни
17. Недосконалість законодавства щодо регулювання енергетичних ринків (збереження системи субсидування, механізму публічних спеціальних обов'язків чи створення обмежень щодо прав окремих суб'єктів енергетичних ринків)	спотворення запровадженої моделі функціонування енергетичних ринків, підрив довіри учасників ринків до держави, спотворення цінових сигналів щодо перспектив подальшого розвитку та інвестиційної діяльності, зумовлення збільшення вартості енергозабезпечення для кінцевих споживачів
18. Вплив зміни клімату на структуру та режими енергоспоживання	формування додаткових загроз операційній безпеці систем енергозабезпечення внаслідок виникнення непередбачуваних під час попереднього проектування системи режимів роботи та різких коливань в режимах споживання/виробництва, ризиків припинення енергозабезпечення споживачів внаслідок аварій, збільшення економічних збитків для споживачів (внаслідок порушення енергопостачання) та виробників (внаслідок запровадження заходів із запобігання та відновлення після аварій)
19. Перешкоджання з боку Російської Федерації об'єднанню систем (мереж) України із системами електро- та газопостачання ЄС	загроза втіленню стратегічного вибору України щодо інтеграції до європейського економічного простору, формування ризиків продовження гібридного впливу Російської Федерації на стале функціонування та розвиток паливно-енергетичного комплексу
20. Неприйняття законодавства, необхідного для імплементації правил	формування ризиків погіршення міжнародного іміджу України в рамках дотримання прийнятих міжнародних зобов'язань, зниження рівня підтримки країн та інституцій ЄС у вирішенні

функціонування енергетики відповідно до положень права ЄС (acquis ЄС)	спорів та запобігання загрозам національної безпеки України з боку третіх сторін, зокрема загрозам продовження гібридного впливу Російської Федерації на стале функціонування та розвиток паливно-енергетичного комплексу
-
21. Поглиблення енергетичної бідності, збільшення видатків домогосподарств на енергозабезпечення

недоступність послуг енергозабезпечення для кінцевих споживачів, що призводить до погіршення умов життєдіяльності людини та збільшення заборгованості домогосподарств за спожиті енергоресурси та надані послуги
 22. Недостатній рівень конкуренції та регулювання монополій на енергетичних ринках

спотворення запровадженої моделі функціонування енергетичних ринків, що призводить до обмежень прав інших учасників ринків, зумовлює зростання вартості енергозабезпечення для кінцевих споживачів, збільшує імовірність поширення корупції та непрозорості регулювання енергетичного сектору, загрожує стабільності розвитку енергетики та національної економіки, створює ризики національній безпеці країни
 23. Зволікання з прийняттям та імплементацією рішень щодо відмови від використання вугілля для потреб енергетики

формування ризиків погіршення міжнародного іміджу України, збереження негативного впливу на навколишнє природне середовище, зволікання із заміщенням неефективної вугільної генерації сучасними та екологічними потужностями, стримування трансформації вугільних регіонів, зокрема в частині залучення інвестицій та переорієнтації працівників вугільного комплексу
 24. Неефективність технологій та технологічних процесів суб'єктів енергетичних ринків

збитки для кінцевих споживачів, зниження конкурентоздатності суб'єктів енергетичних ринків (виробників, постачальників) на внутрішньому ринку та загроза їх витісненню з ринку, а також перешкоджання українським компаніям у виході на зовнішні ринки, що загалом знижує їх прибутковість, стимулює збереження високого рівня тінізації відносин в енергетиці
 25. Високий рівень обсягів промислових викидів і стоків від діяльності

збільшення обсягів промислових викидів, площ земельних ділянок, відведених під складування відходів, нераціональне використання ресурсів для потреб енергетики, негативний вплив на довкілля і,

підприємств паливно-енергетичного комплексу	як наслідок, збільшення суспільних витрат на поведінку з відходами, на енергозабезпечення для споживачів та захист здоров'я громадян
-
26. Високий рівень викидів парникових газів від діяльності паливно-енергетичного комплексу	подальші негативні тенденції та загрози, пов'язані із зміною клімату, з необхідністю виділення суспільних видатків на запобігання та адаптацію до цих змін; формування ризиків запровадження міжнародних обмежень на функціонування енергетичного сектору країни та продукцію національної економіки, погіршення міжнародного іміджу України та формування проблем в рамках дотримання Україною прийнятих міжнародних зобов'язань
-
27. Висока вуглецеємність кінцевого енергоспоживання	зниження рівня конкурентоспроможності національної економіки на міжнародних ринках, формування ризиків запровадження міжнародних обмежень на функціонування національної економіки, погіршення міжнародного іміджу України
-
28. Втрата науково-технічного потенціалу енергетичного сектору	формування ризиків втрати національної спроможності щодо науково-технічної, інноваційної, проектної, виробничої, обслуговуючої підтримки підприємств паливно-енергетичного комплексу та подальше збільшення залежності країни від зовнішніх постачальників, формування науково-технологічної залежності
-
29. Відсутність розвитку корпоративного менеджменту, неефективна діяльність підприємств паливно-енергетичного комплексу в ринкових умовах	неготовність більшості українських компаній енергетичного сектору конкурувати на відкритих, конкурентних ринках формуватиме ризики сталому розвитку суб'єктів енергетичних ринків України, втрати ринкової частки та подальшого припинення функціонування та банкрутства, що зумовить додаткові суспільні витрати на соціальний захист колишніх працівників компаній та збільшення залежності країни

Принципи забезпечення енергетичної безпеки та сценарії змін в енергетичній сфері

Метою цієї Стратегії є визначення цільової моделі системи забезпечення енергетичної безпеки як складової національної безпеки та формування напрямів її реалізації.

Ця Стратегія спрямована на реалізацію стратегічного вибору - запровадження системи урядування та господарювання в енергетичному секторі, що базується на принципах та засадах функціонування енергетичних ринків ЄС, а саме:

пріоритетність забезпечення сталого розвитку національної економіки та повноцінного забезпечення доступу до надійних, стійких, доступних і сучасних джерел енергії для всіх категорій споживачів;

прозорість державного регулювання, стабільність енергетичної політики та наступність управлінських рішень;

лібералізація, сприяння конкуренції та недопущення монополізму на енергетичних ринках, гарантування вільного доступу до ринків та мереж;

втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та ринкові механізми ціноутворення виключно в межах і в спосіб, що визначені законодавством;

пріоритетність інноваційного технологічного розвитку енергетичного сектору з урахуванням пріоритетів енергетичної безпеки, захисту довкілля та низьковуглецевого розвитку економіки;

недопущення енергетичної бідності та забезпечення соціального захисту незахищених категорій споживачів у спосіб, що не спотворює функціонування конкурентних енергетичних ринків;

забезпечення енергетичної безпеки шляхом солідарної співпраці між усіма суб'єктами енергетичних ринків та розвиток державно-приватного партнерства.

З урахуванням зовнішніх та внутрішніх викликів і загроз енергетичній безпеці, ґрунтуючись на сценарній методології прогнозування, ця Стратегія передбачає такі ймовірні прогнозні сценарії змін в енергетичній сфері та їх впливу в середньостроковій перспективі на реалізацію стратегічного вибору:

сценарій “без змін” (збереження поточних тенденцій та стану справ);

сценарій “недружнього впливу” (відсутність системних змін в енергетичній політиці у поєднанні з ескалацією агресії з боку Російської Федерації);

сценарій “позитивної трансформації” (цілеспрямовані зусилля, спрямовані на досягнення визначених цією Стратегією цілей).

Сценарій “без змін”

Базується на припущенні щодо збереження поточних тенденцій формування і реалізації енергетичної політики, а також принципів функціонування енергетичних ринків та бізнес-культури суб'єктів господарювання.

Регулярне втручання у роботу енергетичних ринків з боку органів державної влади залишається. Зберігається тенденція до прийняття управлінських рішень, спрямованих на формування цін для окремих категорій споживачів, що спотворює роботу ринків.

Механізми субсидування та перехресного субсидування на енергетичних ринках не дозволяють сформувати адекватні цінові сигнали, не сприяють залученню інвестицій в енергетичний сектор, перешкоджають реалізації потенціалу заходів з енергозбереження.

Неринкове регулювання цін на видобуті енергоресурси спонукає до подальшого зниження обсягів їх видобутку. Як наслідок, збільшується залежність України від імпорту енергоресурсів.

Спостерігається продовження практики рентної експлуатації енергетики групами впливу через опосередкований вплив на прийняття управлінських рішень та отримання контролю за ресурсами та фінансовим потоком державних компаній.

Відсутність системності управлінських рішень та послідовності у реалізації державної політики щодо розвитку паливно-енергетичного комплексу зумовлює подальшу технічну деградацію енергетичної інфраструктури. Виникає загроза неспроможності забезпечити надійне та стабільне енергозабезпечення як на локальному, так і на загальнодержавному рівні.

Наростаючий дефіцит інвестицій в модернізацію енергетичної інфраструктури, відсутність стимулів до підвищення енергоефективності спричиняє невпинне зростання вартості утримання енергетичних систем, що призводить до зростання кінцевих цін для всіх категорій споживачів.

Збереження зазначених тенденцій у довгостроковій перспективі створює ризик розбалансування системи енергозабезпечення та зростання соціального невдоволення. Втрачається спроможність держави обґрунтовано реагувати на виклики, що виникають на енергетичних ринках.

Сценарій “недружнього впливу”

Базується на припущенні, що додатково до реалізації сценарію “без змін” буде спостерігатись зростання зовнішнього впливу Російської Федерації, спрямованого на повне перепідпорядкування енергетичної політики України.

Відсутність системи стратегічного планування у сфері забезпечення енергетичної безпеки не дозволить заздалегідь ідентифікувати зростання загроз з боку Російської Федерації, спрямованих на отримання повного контролю над енергетичними ринками України.

Втручання у роботу енергетичних ринків буде ще більше посилено. Зусилля щодо налагодження повноцінного обліку обсягу постачання та споживання енергії будуть нівельовані, стимули до енергозбереження ліквідовані.

Обсяги субсидування, перехресного субсидування на енергетичних ринках, державної підтримки окремим учасникам енергетичних ринків (через різні інструменти: кредитування державними банками; виплати за державними гарантіями; облігації внутрішньої державної позики; видатки бюджету на покриття витрат із собівартості виробництва продукції, на підтримку “зеленої” енергетики тощо) будуть зростати.

Окремі групи впливу посилюватимуть вплив на процес прийняття рішень органами державної влади та стануть бенефіціарами непрозорості функціонування енергетичних ринків і надання державної підтримки.

Російський капітал посилить свою присутність шляхом надання проросійським групам впливу, що реалізовуватимуть російські інтереси в Україні, доступу до “дешевих” фінансових ресурсів та енергетичних технологій, поставок енергоресурсів та енергії.

Обмеження доступу до інформації про роботу енергетичних ринків в контексті безпеки постачання та зміни кон’юнктури ринків в аспекті забезпечення національних інтересів призведуть до збільшення залежності України від постачання енергетичних ресурсів та технологій з Російської Федерації. Атомно-промисловий комплекс, постачання вугілля, нафти і нафтопродуктів буде переорієнтовано на Російську Федерацію.

Стійкість функціонування газотранспортної системи та Об’єднаної енергетичної системи України буде також під зовнішнім впливом, як наслідок - зупинка реалізації програм щодо інтеграції енергетичних ринків та систем України з європейським енергетичним простором.

Посилення присутності “дешевих” російських ресурсів призведе до фактичного знищення нафтогазового комплексу, секторів переробки та енергетичного машинобудування.

Ситуація ще більше ускладниться через посилення монополізму окремих компаній та країн на світовому ринку технологій виробництва та споживання енергії. Втрата власної науково-технологічної бази посилить залежність України від постачальників новітніх технологій та послабить політичні позиції України перед окремими країнами, що контролюють виробників енергетичних технологій.

Енергетична політика України стане повністю підконтрольною Російській Федерації, що створить критичні загрози національній безпеці.

Сценарій “позитивної трансформації”

Базується на забезпеченні послідовної та ефективної реалізації визначеного Конституцією України та Стратегією національної безпеки України, затвердженою Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392, пріоритету розвитку країни, а саме незворотності європейського та євроатлантичного курсу України.

Запроваджується повноцінне висококонкурентне ринкове середовище в енергетиці. Формується сприятливе інвестиційне середовище завдяки наявності в Україні привабливих енергетичних ринків для інвестування (технологічна модернізація, нарощування видобутку та переробки, запровадження нових послуг та сервісів).

Створені механізми моніторингу дотримання приватним сектором вимог законодавства щодо реагування на кризові ситуації, дотримання сталості роботи енергетичного сектору та забезпечення енергетичної безпеки України.

Енергетична політика держави та процес прийняття рішень органами державної влади стають послідовними та прозорими, що формує впевненість учасників ринку у стабільності та прогнозованості законодавчої бази та сприяє прийняттю рішень щодо довгострокового масштабного інвестування.

Використання нових технологій виробництва, транспортування, накопичення та споживання енергії, використання відновлюваних та місцевих джерел енергії, цифровізація енерговикористання дозволяє наблизити джерела виробництва енергії до споживача та збалансувати режими роботи енергетичних систем. Споживачі-виробники стають повноцінними учасниками енергетичних ринків, обмежують природних монополістів та збільшують конкуренцію.

Синхронізація режимів роботи Об'єднаної енергетичної системи України та енергетичних систем країн ЄС фактично означає від'єднання від енергетичної системи Російської Федерації та дає можливість посилити конкуренцію на ринку електричної енергії України. Запровадження інструментів ефективного антимонопольного регулювання стане важливим запобіжником підвищення цін для споживачів та втрати керованості розвитком енергетичного сектору з боку держави.

Захист вразливих категорій споживачів (зокрема малозабезпечених осіб та осіб, життя яких залежить від використання електричної енергії) здійснюється персоналізовано, з використанням механізмів та інструментів, що не порушують ринкові механізми господарювання. Реалізуються програми енергозбереження та енергоефективності, формуються нові інструменти підтримки реалізації проектів енергоефективності у домогосподарствах, житлово-комунальній та бюджетній сфері.

Результатом запровадження системи стратегічного планування у сфері енергетичної безпеки як складової національної безпеки стане розбудова ефективної солідарної співпраці суб'єктів забезпечення енергетичної безпеки. Така співпраця буде основою для визначення пріоритетів розвитку паливно-

енергетичного комплексу з урахуванням вимог національної безпеки та дотриманням принципу мінімізації суспільних витрат на функції енергозабезпечення.

З метою недопущення настання можливих негативних наслідків, ідентифікованих в рамках сценарію “без змін” та сценарію “недружнього впливу”, а також стагнації енергетичного сектору необхідними є системні дії суб’єктів забезпечення енергетичної безпеки, спрямовані на реалізацію сценарію “позитивної трансформації”.

Стратегічні цілі та завдання реалізації Стратегії

Стратегічні цілі забезпечення енергетичної безпеки та завдання з їх досягнення спрямовуються на реалізацію пріоритетів розвитку країни в економічній, соціальній, екологічній, інфраструктурній, науково-технологічній сфері, відповідно до цілей сталого розвитку, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року”.

Ця Стратегія визначає такі стратегічні цілі забезпечення енергетичної безпеки та пріоритетні завдання для реалізації сценарію “позитивної трансформації” і стратегічного вибору.

Стратегічна ціль 1. Доступність джерел енергії та енергоресурсів всіх видів для споживачів

Пріоритетними завданнями з досягнення Стратегічної цілі 1 є:

поліпшення технічного стану систем енергопостачання кінцевих споживачів;

запобігання поглибленню енергетичної бідності та збільшенню частки видатків домогосподарств на енергозабезпечення;

удосконалення механізмів підтримки окремих категорій споживачів та припинення перехресного субсидування на енергетичних ринках;

запровадження спрощених процедур та гарантування недискримінаційного підключення споживачів та інших користувачів до мереж енергозабезпечення;

стимулювання розвитку біржової торгівлі енергетичними ресурсами;

впровадження ефективного механізму інформування побутових споживачів щодо порівняльних цін та можливостей зміни постачальника;

впровадження системи управління даними на основі великих даних, діджиталізація процесів, створення зручних сервісів для громадян.

Стратегічна ціль 2. Стійкість функціонування енергетичного сектору

Пріоритетними завданнями з досягнення Стратегічної цілі 2 є:

забезпечення кібербезпеки та фізичної безпеки критичної інфраструктури енергетичного сектору;

запровадження системи проведення оцінки ризиків та обміну інформацією про ризики та загрози критичній інфраструктурі енергетичного сектору;

формування системи запобігання реалізації загроз будь-якого типу та реагування на випадок кризових ситуацій, запровадження плану енергетичної стійкості України;

забезпечення збалансованості розвитку систем енергозабезпечення з урахуванням нерівномірності графіка споживання та роботи окремих виробників енергії;

розвиток спроможностей територіальних громад щодо самозабезпечення за умов порушення функціонування загальнодержавних систем енергопостачання;

формування системи мінімальних запасів енергоресурсів та критичного енергетичного обладнання;

запровадження механізму співпраці та взаємодії між державою та операторами критичної інфраструктури енергетичного сектору на випадок кризових ситуацій, зокрема щодо залучення представників держави до участі та контролю за виконанням планів реагування на кризи;

адаптація енергетичного сектору до негативного впливу змін клімату.

Стратегічна ціль 3. Економічна ефективність функціонування енергетичного сектору, систем енергозабезпечення та імпортозаміщення мінеральної сировини

Пріоритетними завданнями з досягнення Стратегічної цілі 3 є:

запровадження ефективно працюючих енергетичних ринків, забезпечення прозорості їх функціонування та регулювання, зростання капіталізації енергетичних компаній, розвиток системи біржової торгівлі;

оновлення основних фондів енергетичного сектору, зокрема шляхом створення сприятливих умов для запровадження механізмів підтримки реалізації масштабних інвестиційних проектів розвитку критичної інфраструктури в енергетичному секторі;

стимулювання конкуренції на енергетичних ринках, зокрема через посилення антимонопольного законодавства та формування механізмів впливу держави на учасників ринку, що порушують антимонопольне законодавство та/або ліцензійні умови;

стимулювання імпортозаміщення, зокрема шляхом розвитку біоенергетики, вітроенергетики, обґрунтованого нарощування видобутку енергетичних ресурсів;

підвищення рівня корпоративного управління, стимулювання залучення висококваліфікованих кадрів.

Стратегічна ціль 4. Енергетична ефективність використання енергоресурсів та енергоефективності національної економіки

Пріоритетними завданнями з досягнення Стратегічної цілі 4 є:

реалізація комплексу заходів та програм підвищення енергоефективності за секторами національної економіки, зокрема в паливно-енергетичному комплексі, а також у житлово-комунальній сфері, домогосподарствах та бюджетній сфері;

запровадження принципу “енергоефективність передусім” для прийняття владою та бізнесом відповідних рішень;

спрощення процедур та розвиток сервісів для реалізації проектів з енергоефективності;

забезпечення обліку обсягу споживання енергоресурсів;

реалізація комплексу заходів з розширення використання локальних альтернативних видів палива;

розроблення комплексу заходів з інтеграції споживачів, що використовують відновлювані джерела енергії для власного споживання, у роботу Об’єднаної енергетичної системи України;

формування інституційної бази для забезпечення доступу до високоякісних енергетичних аудитів та сприяння впровадженню програм енергоменеджменту.

Стратегічна ціль 5. Екологічно прийнятний вплив енергетики на навколишнє природне середовище

Пріоритетними завданнями з досягнення Стратегічної цілі 5 є:

оптимізація та визначення механізму фінансування заходів з екологізації генеруючих потужностей, що працюють з використанням вугілля, передбаченої Національним планом скорочення викидів від великих спалювальних установок, схваленим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 796;

суттєве зниження викидів парникових газів від діяльності підприємств паливно-енергетичного комплексу, сприяння заміщенню використання традиційного палива на транспорті використанням електроенергії та біопалива;

здійснення обґрунтованого підвищення частки відновлюваних джерел енергії з урахуванням вимог забезпечення операційної безпеки систем енергозабезпечення та впливу на цінові параметри енергетичного ринку;

здійснення заходів з екологізації генеруючих потужностей, що працюють із використанням вугілля, з метою збереження середньострокових перспектив

конкурентного розвитку виробництва електричної енергії на основі використання вітчизняних енергетичних ресурсів;

розроблення та реалізація довгострокової програми заміщення генеруючих потужностей, що працюють з використанням вугілля.

Стратегічна ціль 6. Інтеграція енергетичного сектору в політичний, технологічний, технічний, економічний та правовий простір ЄС

Пріоритетними завданнями з досягнення Стратегічної цілі 6 є:

приведення законодавства України у відповідність із правом ЄС (acquis ЄС) з метою створення спільних енергетичних ринків;

припинення імпорту електроенергії з Російської Федерації та Республіки Білорусь та проведення протягом 2022 року випробувань в режимі відокремленої роботи Об'єднаної енергетичної системи України;

фізичне відокремлення від електричних мереж Російської Федерації та Республіки Білорусь;

синхронізація режимів роботи Об'єднаної енергетичної системи України та Європейського об'єднання операторів системи передачі електроенергії;

реалізація економічно обґрунтованих проектів розширення транскордонних інтерконекторів між Україною та країнами ЄС.

Стратегічна ціль 7. Незалежність держави у формуванні та реалізації внутрішньої та зовнішньої політики у сфері енергетики, забезпечення реалізації національних інтересів

Пріоритетними завданнями з досягнення Стратегічної цілі 7 є:

формування системи узгодження цілей розвитку національної економіки і паливно-енергетичного комплексу із пріоритетами забезпечення національної безпеки і реалізації національних інтересів;

запобігання посиленню залежності України від зовнішніх постачальників, забезпечення належного рівня диверсифікації енергетичних ресурсів та технологій, зокрема через економічно обґрунтоване зростання частки відновлюваних джерел енергії та місцевих джерел енергії в енергетичному балансі України; економічно обґрунтоване зростання обсягів видобування природного газу та нафти, інших видів енергоресурсів; приведення обсягів видобутку вугілля у відповідність з потребами енергетики України на основі ринкових принципів господарювання та конкуренції із визначенням строку використання вугілля для потреб енергетики;

збільшення частки локалізації виробництва обладнання для паливно-енергетичного комплексу, зокрема для атомної енергетики, гідроенергетики, відновлюваної енергетики, теплоенергетики;

запровадження дієвих механізмів державно-приватного партнерства для забезпечення енергетичної безпеки;

започаткування постійно діючого формату Україна - ЄС та Україна - НАТО з обговорення питань забезпечення регіональної енергетичної безпеки;

створення нормативно-правової бази та розроблення плану дій щодо повернення активів та ресурсів паливно-енергетичного комплексу, що були захоплені внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією частини території України;

визначення пріоритетів та координація зовнішньоекономічного співробітництва для підтримки конкурентоздатності українського енергетичного сектору на світових ринках, диверсифікації джерел та маршрутів постачання енергоресурсів.

Стратегічна ціль 8. Розвиток науково-технічного, інноваційного та освітнього потенціалу України для потреб енергетичного сектору

Пріоритетними завданнями з досягнення Стратегічної цілі 8 є:

задоволення потреб нинішнього та майбутніх поколінь із забезпечення використання новітніх енергетичних технологій, зокрема водневої енергетики;

запровадження механізму використання бюджетних коштів та інших джерел фінансування для технологічних інноваційних змін в енергетичному секторі;

розвиток та трансфер технологій, що допомагають вирішити сучасні глобальні екологічні виклики, які головним чином зумовлені зміною клімату та впливом енергетики на навколишнє природне середовище;

освітня діяльність, орієнтована на споживачів, та промоція новітніх технологічних ноу-хау, енергоефективних технологій серед широких верств населення;

створення умов для залучення нових видів енергоресурсів та джерел енергії до оновленого енергетичного балансу на основі принципу самозабезпечення, збільшення варіантів вибору видів енергії, які сприятимуть формуванню оновленого енергетичного балансу та самозабезпечення енергетичними ресурсами;

застосування новітніх технологічних рішень з метою покращення технічних характеристик атомних електростанцій за умови безумовного дотримання всіх вимог безпечної експлуатації ядерних установок;

масштабування успішного досвіду наукових та інноваційних пілотних проектів, зокрема для цілей трансформації вугільних регіонів та реформування вугільного комплексу;

визначення пріоритетів державної технічної політики у сфері енергетики;

модернізація системи підготовки кадрів для енергетичного сектору шляхом запровадження нових спеціальностей та програм перепідготовки фахівців відповідно до потреб паливно-енергетичного комплексу.

Організаційне та фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Очікуваним результатом є врахування стратегічних цілей, завдань та загроз, визначених цією Стратегією, під час коротко-, середньо- та довгострокового планування розвитку паливно-енергетичного комплексу, зокрема під час перегляду Енергетичної стратегії України, формування пропозицій для удосконалення державної політики у цій сфері та провадження господарської діяльності підприємствами паливно-енергетичного комплексу.

Координацію і контроль виконання цієї Стратегії здійснюють Рада національної безпеки і оборони України та Кабінет Міністрів України в межах повноважень, визначених [Конституцією](#) і законами України.

Забезпечення координації і контролю виконання цієї Стратегії покладається на Міненерго.

Для реалізації цієї Стратегії розробляється план заходів, визначаються критерії оцінки та створюється система оцінки та моніторингу рівня енергетичної безпеки.

Ця Стратегія передбачає звітування про стан її виконання. Міненерго забезпечує щорічну підготовку оцінки рівня та загроз енергетичній безпеці України та подає її на розгляд Кабінету Міністрів України та Ради національної безпеки і оборони України.

Фінансове забезпечення реалізації цієї Стратегії здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Фінансове забезпечення Стратегії за рахунок коштів державного бюджету здійснюється в межах можливостей ресурсної частини державного бюджету з урахуванням необхідності зменшення боргового навантаження на державний бюджет відповідно до показників Бюджетної декларації.

Ця Стратегія визначає такі завдання суб'єктам забезпечення енергетичної безпеки з питань організації та оцінки стану реалізації державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки:

Кабінет Міністрів України:

забезпечує розроблення проектів актів законодавства та здійснення організаційних заходів з метою формування системи державного управління у сфері забезпечення енергетичної безпеки України відповідно до стратегічних цілей, визначених у цій Стратегії;

затверджує за поданням Міненерго план заходів з реалізації цієї Стратегії (протягом шести місяців з дня прийняття цієї Стратегії) і методику оцінки рівня та загроз енергетичній безпеці України (протягом року з дня прийняття цієї Стратегії).

Міненерго:

забезпечує за потреби внесення пропозицій щодо уточнення стратегічних документів у сфері забезпечення енергетичної безпеки України, зокрема цієї Стратегії та Енергетичної стратегії України;

готує звіт щодо стану енергетичної безпеки України та оцінку рівня та загроз енергетичній безпеці України. Звіт подається Кабінету Міністрів України та Раді національної безпеки і оборони України один раз на п'ять років перед прийняттям нової редакції Стратегії національної безпеки;

готує щороку оцінку рівня та загроз енергетичній безпеці України. Оцінка передбачає поточний моніторинг розвитку безпекового середовища та оцінки спроможності суб'єктів у сфері енергетичної безпеки України реагувати на актуальні загрози.